

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UKA2024/24

21.Nov.2024

Mariane Paviasen Jensen

Siunnersuut uunga: Utoqqarnut tapersersuinissaq pillugu Inatsisartut inatsisaat.

(Isumaginninnermut, Naalakkersuisoq)

Oqaaseqaat:

Siullermik Inuit Ataqatigiit sinnerlugit inatsisissatut siunnersuummut pingaarutilerujussuarmut qujavugut. Aammalu pissangalluta utaqqisimavarput.

Malinnaasut arajutsingilaat utoqqarnut inatsisissamik siunnersuummik 2022-imi immikkoortoq 27 siunertaqartumik Naalakkersuisut isumalioqatigiissitamik pilersitsinissaannik siunnersuummik qaqitsinera, isumalioqatigiinnik pilersitsinissamik siunnersuuteqarneq suleriaaseq malillugu inatsimmik siunnersuuteqassagutta piumasaqaataavoq misissuinernik suliaqartitseqqaartassasugut. Siunnersuutinni utoqqarnut inatsisissamik siunnersuummik ukiaq manna saqqummiussisoqaqqullugu ilanngullugu siunnersuutigaara. Naalakkersuisullu taamanikkut allannguutissattut siunnersuuteqarput utoqqarnut inatsisissamut siunnersuummik upernaq 2024-i saqqummiussiniarlutik.

Ukiarlu manna 2024-imi naalakkersuisut Utoqqarnut tapersersuinissaq pillugu inatsisartut inatsisaat quleqtsiussillutik saqqummiussipput.

Siunnersuuteqarnermi siunertaanikoq:

Utoqqaat inatsisissaannik pilersitsisoqarnissaannik siunnersuuteqarninni siunertarinikuusara tassaavoq utoqqarnut inatsit ataaseq piviusunnigortinneqarsinnaasoq, utoqqaat kikkulluunniit sullissisut tamarmik ilanngullutik nalornisiginagu takusinnaasagaat utoqqarmik sullissinerminni ingerlatsisinnaalersillugit. Taamaaliornikkummi annertuumik allaffissornikkut oqilisaataaginnarani aammali utoqqaat imminerminnut tungasunik inatsimmik ujaaseqattaaratik ataasiinarmik inatsimmik tunngavimmik peqalernertik nalussanngilaat, taamaaliornikkullu utoqqaat sullinneqarnerini suliat sukkanerusunik ingerlanneqarsinnaanissaat qularnannginnerussaaq.

Inuit Ataqatigiit pingaartitaat tassaasoq pineqartut peqatigineqarlutik, oqaloqataatinneqarlutik, tusarneqarlutik, inatsisissamik timitaleeqataatinneqassasut. Utoqqartagut ataqqinartut eqqissillutik utoqqalillutik inuunerminnik nuannersumik ingerlatsisinnaanissaat

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

anguniagarilluinnarparput aammalu uani qinigaaffimmi arlarlippassuarnik utoqqarnut tunngasunik suliaqarsimavugut, suliasalli sulii amerlapput.

2022-imi ukiakkut siunnersuutiginiuusanni tikkuakkakka assigiinngitsut tassaasut utoqqarnik sullissinermi ilaatigut kommunit peqqinnissaqarfiullu iluani akisussaaffinnik nalornissuteqartarnek pilersartooq, taamaattoqartarneranilu eqqornerlunneqartartut tassaapput utoqqaat aamma ilaqutaasut, siunnersuummit maanna eqqartukkatsinni ersarissumik anigorneqarsimanersoq ersarluppoq. Taamaattumik Inuit Ataqatigiinniit apeqqutigerusupparput Illumut inatsisissami siunnersuutigineqartumi oqartussaaffiit akornannanni sullissinerup aporfeqanngitsumik ingerlasinnaaneranut tunngatillugu sunnersuummi anguneqarnersoq?

Siunnersuummi paragraffit:

Siunnersuummit §2-mi ersarissarneqartoq tassaavoq tapersorneqarnissamik pisariaqartitsinermik naliliisussaasut tassaatinneqartut kommunit, tassani naliliinnermi pingaaruteqartoq tassaavoq peqqinnissaqarfiup naliliinnermi nalilersueqataanissaa, ilisimasaqartut inulerinermik ilinniagaqarsimasut taakuusariaqarput nalilersuisussaataasut, kommunimi qinikkat siunnersuut malillugu utoqqarnik ataasiakkaannik oqaloqateqarlutik pisussaaffeqalersinniarneqarnerat ilungersunartipparput, qinikkammi tassaasussaapput tamakkiisumik sullissisussaataasut inunnut ataasiakkaannut sullissinermik ingerlatsinatik. Takorloorukku utoqqaap timikkut akornuteqarani eqqarsartaatimigulli akornusersimanera takkuitsoorneqarsinnaammat kommunimi qinikkamit assersuutigalugu sanasutut ilinniarsimasumiit oqaloqatigineqarpat.

Siunnersuummi ilaatigut ippinnarsinnaasut tassaapput kommunalbestyrelsip utoqqaat pitsaaliuvinermik iliuuseqarfiginissaannut taperserneqarnissaannut atortorissaarutinillu sapinngisamik neqeroorfiggisaagaat, sapinngisamik oqaaseq arlaleriarluni atornerqarpoq siunnersuummi, tamassumap oqaatsip ilaanni pinngitsooratik iliuuseqartussanngortinneqartariaqartut isumaqarpugut, aamma atortorissaarutinut tunngatillugu peqqinnissaqarfik inunnilluunniit isumaginnittoqarfiup suliasaq tamanna suliarisinnaasagaat pitsaanagerusimassaaq, kommunalbestyrelse-mi assersuutigalugu rullatorinik pillorissaasumukartitsinissamulluunniit ilisimasaqaaqqissaarneri qanoq qulakkiivissinnaaneripput takujuminnaatikkatsigu.

Aammattaaq Inuit Ataqatigiinniit apeqqutigerusutarput tassaavoq siunnersuuteqarnermi siunertaasimasooq malillugu Siunnersuutigineqartumi inatsit assigiinngiaartut atuuttut tamakkerlugit utoqqarnut tunngasut katersorneqarpat?

Utoqqartagut paasineqarlutik inuunerminni ingerlasinnaanerat angusariaqarparput, timimikkut piginnaasamikkullu annikinnerusumik piginnaasaqalersimagunik imaangilaq innarluutilittut taagorneqarlutik inuuneqartinneqalissasut, tassani pingaaruteqarpoq utoqqaap ikiortariallip pisinnaatitaaffii inatsimmi ataatsimi katersorneqassasut, utoqqartatta atugarisaat

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

pitsanngorsarneqassasut siunnersuutinni ilaavortaaq, ineqarnermut tunngasortaani takuinnarsinnaavarput ineqarnermut tapinut tunngatillugu allannguisoqanngitsaq, allaffissornermik suliaqartup kialuunniit nalorninaatsumik utoqqarnik ikiorsiinialuni suliaqaruni inatsit una kisiat atorlugu sullissisinnaasariaqartoq, aamma isumaqaraluarpunga utoqqalinersiaqartitsisarnermut tunngasunik imaqassasaq, tamannalu aamma siunnersuutigisimasanni utoqqaat inatsisaanik pilersitsisoqassasaq pingaernerit ilaattut siunnersuutigaara.

Utoqqarnut tapersersuinissamik inatsisiliornissamut naalakkersuisut nassuaatiminni allassimasaat issuaavigilaasavara: “ Utoqqarnut suliaqarfimmut aaliajangersakkat inatsisinut arlalinnut siaruaqqapput malittarisassallu pisoqalillutik. Inatsisip matuma siunertaraa malittarisassanik iluarsaassinisaaq nutarterinissarlu”. Issuaaneq naavoq.

Utoqqaat sullinneqartarneranni pisortaqarfiit marluusut akornanni nalornissutaasartoq nalorninaatsunngortinneqarnerisooq siunnersuummi ersarissarneqartariaqarpoq. Sullisineq ajunnginnerpaamik anguniagaqarluta ingerlattariaqaripput oqaatigisariaqarpara una inatsisissaaq pingaaruteqaqaaq, ataatsimiititaliarlu suliaqassaaq, pitsaasumik utoqqarnut sullissinerup ingerlanneqarnissaannut ersarissumik inatsi naammassinissaanik anguniagaqaratta.

Siunnersuutip suliarineqarsimanerani peqataatitsineq:

Siunnersuutip nassuaataanniit issuaaqqilaarpunga: “ Utoqqarnut suliaqarfimmi peqataasuniit aamma kommunini sullissisuniit aqutsisuniillu kissaatit inassuteqaatillu eqqarsaatigineqarput” Uterfigeqqittariaqarparalu 2022-imi imm.27 siunnersuutigisara tassani pingaartilluinnarlugu qaqippara utoqqaat siunnersuutiginiakkami peqataatinneqarnissaat, Inuit Ataqatigiinni toqqammavitta ilagaa susassaqtut peqataatinneqartarnissaat, siunnersuumili utoqqaat peqataatinneqarsimaneramik annertunngitsutut isigisariaqarpoq pissutigalugu ersarissumik oqaatiginnittoqanngimmat utoqqaat qanoq ilillugit pineqarnermini peqataatinneqarsimanerat.

Utoqqarnut tunngatillugu atugassarititaasut pitsaasumik inatsisiliorneqarnissaat pingaarutilerujussuuvoq, inatsissarlut tamanna utoqqaat nunatsinni najugaqartunut tulluarsarneqarsimasuunissaa pingaaruteqartunut ilaavoq, minnerunngitsumillu utoqqalillutik nunatsinniit aallartartut nuullutik minnerpaaffianiitinneqalernissaat anguniagassatta ilagiinnarpaat, pisussaaffeqarpugut utoqqartartta atugaanik pitsaanerpaanik peqatigalugit suliaqarnissamik.

Inuit Ataqatigiinni pingaartilluinnartuovarput inatsisissanik suliaqarnermi pineqartut peqataatinneqartarnissaat, taakkuuppummi ulluinnarni atukkaminik tigussaasorujussuarnik iluarisaminik iluaagisaminillu oqariartorsinnaasut. Pineqartummi tassaammata utoqqaat annertuumik namminneq pineqartillutik peqataatinneqartariaqartut, susassaqtut utoqqaat aggersarneqarlutik peqataatinneqarsimanerat takujuminaappoq.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Tusarniaasoqarsimavoq juulip 26-ianiit augustusip 19-iata tungaanut tassa sapaatip akunnerini pingasuni ullunilu pingasuni, inatsisissatut siunnersuut pingaarutilerujussuusup tusarniaassutigineqarnerata sivisussusaa annikippoq, ajuusaarnaqaarlu tusarniaanermi akissutit tamaasa uagut inatsiartuni ilaasotaasugut takusinnaannginnatigit, taamaallaalli inatsisissatut siunnersuutip nassuaassutigineqarnerani naalakkersuisoqarfiup tigulaarlugit akissuteqarfigisimasai takusinnaagatsigit, soqutiginassagaluqaq Inuit Ataqatigiinni aamma siunnersuuteqarsimasutut oqaatigisariaqarpara siunnersuummik nuannaaruteqaraluarluta soorunami aamma iluarsisariaqartunik takusaqarsinnaagatta.

Taamak oqaaseqarluta siunnersuut ilaqutariinnermut peqqissutsimullu ataatsimiititaliamut suliassaq ingerlateqqipparput, kissaatigalugu:

1. Pineqartut annertuumik peqataatinneqarlutik misigisimatinneqarlutik oqaloqataanissaannik periarfissinneqarluarnissaat.
2. Peqqinnissaqarfiup kommunillu akisussaaffiinik nalornissuteqarluni suliat unittoortannginnissaat siunnersuummi qulakkeerneqarnerasoq paasiniartillugu.
3. Sullissineq ilumut kommunalbestyrelseniit annertunerpaamik suliarineqartalissappat suut kingunerisinnaaneraat, taakkunanngalu pitsaanerunnginnerasoq inunnik sullissisut sullissinermik annerusumik pisinnaatinneqalissappata.
4. Utoqqaat inatsisini assigiinngisitaartuni inatsiseqarunnaarlutik inatsimmik ataatsimik peqalernissaannut suut aporfiunersut ersarissaqqullugu.
5. Kaammattuutigalugu aningaasaliisutaasartut sullissinermi atugassarititaasuni kommunit aningaasanik naammattunik pisariaqartitaat qanoq annertutiginersut paasiniassallugu taakkulu aningaasatigut taperserreqartariaqassanersut sullissineq malunnaatilimmik pitsanngoriartinneqaqqullugu.

Allannguutissatullu siunnersuuteqarsinnaaneq qulequtaannut tunngatillugu siunnersuutigineqaqqaartormi tassaamat: “ Inatsiartut utoqqarnut inatsisaanik”- taaguuserneqarsinnaanersooq inatsit assigiinngisitaartut tamakkiinerusumik inatsimmiisilersillugit.

Qujanaq.